

ВІДГУК

офіційного опонента, Заслуженого діяча науки і техніки України,
доктора медичних наук, професора А.М. Громової
на дисертаційну роботу Му'авія Салем Насер Альмарадат
"Передгравідарна корекція істміко-цервікальної недостатності при
невиношуванні вагітності"
на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук
(спеціальність 14.01.01 - акушерство та гінекологія).

Актуальність теми. Невиношування вагітності займає чинне місце в структурі причин перинатальної захворюваності і смертності, є одним з пріоритетних напрямків сучасного акушерства. Істміко-цервікальна недостатність (ІЦН), як одна з причин невиношування, відіграє велику роль серед причин переривання вагітності і на її частку припадає до 25% всіх пізніх абортів і передчасних пологів. Виникненню та лікуванню ІЦН присвячено багато робіт, в яких відображена роль травматичного пошкодження шийки матки під час пологів, абортів, інфекцій статевих шляхів, гормональним змінам. Дисертант у своїй роботі більш ретельно вивчав роль дисплазії сполучної тканини у виникненні функціональної ІЦН, яка недостатньо вивчалась.

Діагностика та лікування ІЦН є дуже складним процесом, багато аспектів якого вивчені недостатньо або носять дискутабельний характер. Консервативні та хірургічні методики лікування, які застосовуються, не завжди призводять до бажаного результату. Тому поглиблене вивчення факторів ризику невиношування вагітності при ІЦН, біохімічних і імунологічних порушень, які виникають в організмі жінки, і розробка ефективних і доступних діагностичних тестів і методів лікування продовжує залишатися одним з найважливіших питань перинатальної медицини.

За сучасними даними літератури, в патогенезі передчасного переривання вагітності при ІЦН важливе значення мають патологічні зміни клітинної

структури, що забезпечує функціональну здатність сполучної тканини істмічної частини шийки матки, які порушують механізми утримання плода в порожнині матки. Незважаючи на достатню вивченість цієї проблеми, до теперішнього часу не відпрацьовані оптимальні протоколи ведення вагітних з істміко-цервікальною недостатністю, а також методи корекції патології шийки матки та контролю ефективності лікування. Тому сучасне комплексне дослідження нових методів ефективною передгравідарної корекції ІЦН з метою підвищити ефективність допомоги жінкам з невиношуванням вагітності шляхом дослідження та втілення у клінічну практику методу біоревіталізації для предгравидарної корекції та відновлення функції сфінктера шийки матки є необхідним та актуальним.

Наукова новизна дослідження. На підставі проведених досліджень науково обгрунтовано впровадження розробленого лікувально-профілактичного комплексу, заснованого на застосуванні медичних заходів з біоревіталізації в терапії ІЦН, щодо відновлення структурно-функціональних параметрів шийки матки та зниження ускладнень у пацієнток.

Доповнені наукові дані про патогенетичну роль гормонального фону, імуногістохімічного та гістологічного стану ендометрію і цервікального каналу шийки матки при невиношуванні вагітності у пацієнток з ІЦН.

Отримали подальший розвиток дослідження по особливостям кровоплину в маткових артеріях і їх низхідних гілках у пацієнток з істміко-цервікальною недостатністю в предгравидарному періоді до і після проведеної корекції даної патології.

Вивчено роль вуглеводних компонентів глікопротеїнів, гексоз і нейрамінідази в слизу цервікального каналу при ІЦН, визначення концентрації яких може служити додатковим діагностичним тестом повноцінної функції шийки матки.

Доповнені наукові дані про роль системного та локального імунітету у жінок з невиношуванням вагітності на тлі ІЦН.

Доведені переваги використання біополімерів для корекції функціональної ІЦН на підставі проведеного порівняльного аналізу перебігу вагітності та стану новонароджених при даному ускладненні.

Практичне значення отриманих результатів.

Вивчено особливості імунологічного статусу, змін системи локальної гемодинаміки, що мають істотне значення для уточнення діагностичних особливостей ІЦН та впровадження нового підходу до проведення комплексу лікувально-профілактичних заходів.

Дисертантом вивчені структурно-функціональні характеристики шийки матки, особливості її кровопостачання і біохімічного складу цервікального слизу у вагітних в різні терміни гестації, що дозволило розширити уявлення про етіопатогенетичні механізми формування функціональної ІЦН та призначати адекватну терапію.

Використання ультразвукового дослідження для оцінки морфометричних показників шийки матки в предгравидарному періоді дозволило виявити ультразвукові скринінгові маркери ІЦН для визначення ефективності проведеної терапії.

Запропоновано новий метод біоревіталізації для корекції ІЦН, заснований на застосуванні філерів, основним компонентом яких є гіалуронова кислота, яка сприяє відновленню сполучної тканини (отримано патент України на винахід).

Для практичної охорони здоров'я обґрунтовано важливість використання доплерометричного дослідження в басейні маткових і вагінальних артерій з метою диференційованого підходу до відбору хворих з функціональної ІЦН і вибору раціональної тактики їх ведення.

Запропоновано використовувати концентрацію вуглеводних компонентів глікопротеїнів, гексоз і нейрамінідази в слизу цервікального каналу при ІЦН. З'ясована діагностична значущість цих показників для контролю за ефективністю лікування.

Матеріали дисертації впроваджені в практику роботи установ охорони здоров'я, подальше використання результатів дослідження можливе в жіночих консультаціях, пологових будинках, перинатальних центрах.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих роботах і авторефераті.

За матеріалами дослідження опубліковано 23 роботи, з них 8 статей (7 вітчизняних і 1 зарубіжна) в наукових фахових виданнях, 15 (11 вітчизняних і 4 зарубіжних) в збірниках наукових робіт. Отримано Патент України на винахід.

Результати дослідження, отримані в процесі виконання роботи доповідались та обговорювались на наукових форумах різного рівня (з'їздах, науково-практичних конференціях, засіданнях наукового медичного товариства).

Зміст автореферату відповідає змісту розділів дисертації. Ознайомлення з публікаціями та авторефератом показало, що вони повністю відображають основні положення, висновки та рекомендації, які були сформульовані в дисертації.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться в дисертації, забезпечуються достатнім фактичним матеріалом та використанням для обробки отриманих даних сучасних математичних методів статистичного аналізу, що надає цьому дослідженню силу переконливості.

Згідно поставлених завдань, дисертантом розкриті нові ланки патогенезу та діагностики ІЦН та розроблені сучасні заходи профілактики та лікування вказаної патології, зробивши таким чином суттєвий внесок в одну із основних і важливих проблем сьогодення – невіношування вагітності.

Дисертація є комплексним дослідженням з використанням загальноклінічних, біохімічних, імунологічних, генетичних,

імуногістохімічних, морфологічних, ультразвукових, доплерометричних, інструментальних і математичних методів аналізу.

Оцінка основного змісту роботи.

Дисертація написана за загальноприйнятою схемою і складається вступу, огляду літератури, 4 розділів власних досліджень, аналізу і узагальнення отриманих результатів, висновків й практичних рекомендацій. Перелік використаних джерел налічує 214 літературних посилань.

У вступі достатньо чітко обґрунтовано актуальність проблеми, визначено ціль і завдання дослідження, представлено новизну і практичну значимість роботи та особистий внесок здобувача.

Огляд літератури повністю освітлює проблему, що досліджується. Автором описані сучасні аспекти етіології та патогенезу невиношування вагітності, морфофункціональні особливості шийки матки та діагностичні критерії ІЦН.

У другому розділі дисертантом наведений клінічний матеріал і методи дослідження. Автор висвітлює результати клінічної характеристики жінок, які обстежились, дає аналіз протікання у них вагітності та пологів, доводить об'єм та методику які застосовувалися при виконанні цього дослідження.

У третьому розділі дисертації автор проводить морфометричний аналіз шийки матки у пацієток з ІЦН, досліджує показники гормонального фону, імуногістохімічні та гістологічні параметри структури ендометрію і цервікального каналу шийки матки. Дисертантом вивченню особливості кровоплину в маткових артеріях і їх низхідних гілках у пацієток з ІЦН у передгравідарному періоді до і після корекції ІЦН.

У четвертому розділі дисертантом проведені дослідження з визначення вуглеводних компонентів глікопротеїнів, гексоз і нейрамінідази в цервікальному слизу, що можна використовувати у якості маркерів повноцінності відновлення цервікального каналу при ІЦН після різних методів корекції даної патології. Наведені данні щодо особливостей

системного та локального імунітету у жінок з невиношуванням вагітності на тлі ІЦН.

У п'ятому розділі дисертантом проведений порівняльний аналіз впливу різних методів лікування ІЦН на перебіг вагітності. Отримані дисертантом дані мають велике наукове і практичне значення.

При обговоренні отриманих результатів автор проводить порівняльний аналіз отриманих результатів досліджень та літературних даних, доводить, що запропонований новий метод біоревіталізації шийки матки має більш позитивну клінічну динаміку та був значно ефективнішим, ніж традиційні засоби лікування ІЦН. Все вищевикладене дало змогу автору рекомендувати запропонований новий метод лікування ІЦН за допомогою філерів з гіалуроновою кислотою на передгравідарному етапі та запропонувати його для впровадження в клінічну практику.

Робота викладена літературною мовою, ілюстрована фотографіями, таблицями, малюнками, схемами. Висновки і практичні рекомендації логічно випливають з результатів дослідження. Вміст автореферату повністю співпадає з основними положеннями дисертації.

До недоліків дисертаційної роботи можна віднести занадто великий обсяг розділів у дисертації, статистичні помилки.

Однак всі ці зауваження не знижують цінності дисертації і не потребують переробки.

Поряд з зауваженнями маю декілька запитань для дискусії:

- Чи є протипоказання рекомендованої вами терапії?

- Як визначалт стан шийки матки за дослідженнями вуглеводних компонентів цервікального слизу?

Висновок. Дисертація Му'авія Салем Насер Альмарадат на тему: "Передгравідарна корекція ІЦН при невиношуванні вагітності", за своєю актуальністю, обсягом досліджень, науковою новизною, практичною значимістю отриманих результатів, обґрунтованістю положень і висновків, повністю відповідає вимогам п.11 "Порядку присудження наукових

